WIKIPÉDIA

Karjalai nyelv

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **karjalai nyelv** vagy *karél nyelv* vagy *karéliai nyelv*[2] a finnel igen közeli rokonságban áll, attól annyiban tér el, hogy a 19-20. századi változásait nem követte. Nincs egységes karjalai nyelv, minden írója a helyi dialektust és a finn ábécé néhány betűvel bővített változatát használja. A finnugor nyelvek közé tartozik. A nyelvet leginkább a Karjalai Köztársaságban beszélik (Oroszország).

Karjalai *(karjala)*	
Beszélik	Karjalai Köztársaság (Oroszország), Finnország
Terület	Észak-Európa
Beszélők száma	25 600 (2010-es népszámlálás)[1] fő
Nyelvcsalád	Uráli Finnugor Balti-finn
Írásrendszer	Latin írás
Hivatalos állapot	
Hivatalos	Karjalai Köztársaság (kisebbségi nyelv)
Nyelvkódok	
ISO 639-1	–
ISO 639-2	krl
ISO 639-3	krl (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=krl)

A Wikimédia Commons tartalmaz *Karjalai nyelv* témájú médiaállományokat.

Tartalomjegyzék

Beszélőinek száma

A statisztikák szerint a karjalaiak lélekszáma 138 ezer, amelyből a Karjalai Köztársaságban kb. 85 ezer karjalai él. A Karjalai Köztársaság hivatalos nyelvei a finn és az orosz.

Hangtan

A modern karjalai írás alapvetően a finn ábécére és helyesírására épül. Habár a karjalai nyelv néhány vonása különbözik a finntől:

- A karjalai nyelv rés- és zár-rés hangjainak rendszere kiterjedtebb – a finnben csak egy *s* hang van.
- A fonemikus zöngésítés is előfordul.
- A karjalai nyelv megőrizte a palatalizációt, amit gyakran aposztróffal jelöl (pl. *d’uuri*).
- Az 'ü' betűt szövegekben olykor *y* betűvel helyettesítik.
- A *c* betű a /ts/ hangot jelöli, habár a *ts* is használatos. A *c* sokkal inkább az orosz nyelvből átvett szavakban jelenik meg.

Ezek a különbségek nem csupán az orosz hatásnak köszönhetőek, már az ősi nyelvben is megtalálhatók voltak.

B b	Č č	D d	E e	F f	G g	
H h	I i	J j	K k	L l	M m	N n
O o	P p	R r	S s	Š š	Z z	Ž ž
T t	U u	V v	Y y	Ä ä	Ö ö	'

Affrikáták				
Betű	**Magyar**	**Fonetikus**	**karél**	**finn**
c	c	[ʦ]	kuccu	kutsu
č	cs	[ʧ]	šoma, seiččemän	soma, seitsemän
s	sz	[s]	se	se
š	s	[ʃ]	niškoi	niskoihin
z	z	[z]	tazavalda	tasavalta
ž	zs	[ʒ]	kiža, liedžu	kisa, lietsu

Források

- Fejes László: *Miben különbözik a karjalai a finntől?* (http://www.nyest.hu/renhirek/miben-kulonbozik-a-karjalai-a-finntol) (HTML). Nyelv és Tudomány, 2011. április 11. (Hozzáférés: 2016. május 5.)

Jegyzetek

1. http://www.ethnologue.com/language/krl (http://www.ethnologue.com/language/krl)
2. Az ELTE egyetemi könyvtári katalógusában egy könyv a katalógus ezen bejegyzésében (http://opac.elte.hu/F/?func=direct&doc_number=248061) tárgyszóként „orosz-karéliai” szótár szerepel.

További információk

- Karjala nyelvű Wikipédia (próba) az Incubatoron (https://incubator.wikimedia.org/wiki/Wp/krl?uselang=hu)
- *ProKarelia* (http://prokarelia.net/hu/) (magyar nyelven) (HTML). (Hozzáférés: 2016. május 5.)
- Fejes László: *Új orosz-karjalai szótár* (http://www.nyest.hu/renhirek/uj-orosz-karjalai-szotar) (HTML). Nyelv és Tudomány, 2016. május 2. (Hozzáférés: 2016. május 5.)